

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงการอ่านออกเสียง และคำนวณได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ส่วนใหญ่ในปัจจุบันนักเรียนทุกคน จะได้รับการสอนในลักษณะเดียวกันโดยมีมาตรฐานเดียวกัน การที่เป็นเช่นนี้ นักเรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่จะประสบกับความยากลำบากในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง หรือที่เรียกกันทางการแพทย์ว่า ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder)

ภาวะที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง เป็นชื่อสำหรับเรียกนักเรียนที่มีปัญหาเรื้อรังและรุนแรงเกี่ยวกับสมาธิบกพร่อง มีความผลีผลามไม่อยู่นิ่ง และมีความบกพร่องในพฤติกรรมที่ต้องเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของสังคม โดยที่มีความผิดปกติไปอย่างมากจากนักเรียนในอายุรุ่นเดียวกันและเพศเดียวกัน นักเรียนจะมีความตื่นตัวมากเกินไป แสดงถึงพลังงานที่มีอยู่มากผิดปกติ และซุกซนไม่อยู่นิ่งไม่อาจจะอดทนอะไรได้ทำให้ไม่สามารถทำอะไรได้สำเร็จ (Ross and Ross, 1976 ; Farnham-Diggory, 1978 ; Stewart, Pitts, Craig and Pierfu, 1966 อ้างถึงใน Harding, 1986) ซึ่งตามเกณฑ์ของกลุ่มอาการวินิจฉัยโรคของสมาคมจิตแพทย์อเมริกันที่เรียกกันว่า DSM IV (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Fourth, 1994) กล่าวว่า เด็กที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง จะมีพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดเกิดขึ้นบ่อยกว่าพฤติกรรมของเด็กส่วนใหญ่ในวัยเดียวกันอย่างมาก ซึ่งจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้อย่างน้อย 8 ข้อ เกิดขึ้นติดต่อกันอย่างน้อย 6 เดือน
  - 1.1 มือเท้าไม่อยู่นิ่ง นั่งยุกยิกตลอดเวลา
  - 1.2 ทนนั่งกับที่นาน ๆ ไม่ค่อยได้ เมื่อถูกบังคับจะกระสับกระส่าย
  - 1.3 เสียสมาธิได้ง่ายเมื่อมีสิ่งภายนอกมารบกวน
  - 1.4 ทนรอในแถวหรือคอยให้ถึงรอบของตนในการเล่น เกม หรือทำกิจกรรมไม่ค่อยได้
  - 1.5 มักจะพูดแซงหรือตอบโผล่ออกมาก่อนที่จะพูดหรือถามจบประโยค
  - 1.6 มีปัญหาในการปฏิบัติตามคำสั่งต่าง ๆ ที่ผู้อื่นสั่งหรือมอบหมายโดยไม่ใช่เพราะเป็นพฤติกรรมต่อต้าน หรือไม่เข้าใจคำสั่ง เช่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ
  - 1.7 ไม่สามารถคงความสนใจในงาน กิจกรรม หรือการเรียนที่ให้ทำต่อเนื่องเป็นเวลานาน
  - 1.8 มักจะเปลี่ยนไปทำกิจกรรมใหม่ทั้ง ๆ ที่งานเก่ายังไม่เสร็จ
  - 1.9 เล่นเงิบ ๆ ไม่เป็น
  - 1.10 พูดมากจนน่ารำคาญ
  - 1.11 มักจะขัดจังหวะหรือเข้าไปแทรกขณะที่คนอื่นทำกิจกรรมอยู่ เช่น สอดเข้าไปขณะเพื่อนกำลังเล่นเกมกัน
  - 1.12 มักจะดูเหมือนกับไม่ค่อยฟังเวลาคนอื่นพูดด้วย
  - 1.13 มักจะทำของสำคัญของเครื่องใช้ อุปกรณ์การเรียนหรือของใช้ส่วนตัวหาย อยู่เสมอ เช่น ของเล่น สมุด ดินสอ หนังสือ การบ้าน
  - 1.14 มักจะพรวดพราดเข้าไปในเหตุการณ์ที่อาจเป็นอันตรายได้โดยไม่คิดให้รอบคอบ โดยไม่ได้ตั้งใจเพื่อเรียกร้องความสนใจ หรือทำให้เป็นเรื่องตื่นเต้น เช่น วิ่งลงไปกลางถนนโดยไม่มองให้ดีก่อน
2. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนที่เด็กจะมีอายุ 7 ปี
3. ไม่พบเกณฑ์สำคัญในการที่จะวินิจฉัยว่าเป็นเด็กออทิสติก

นักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งมีอยู่ทั่วไปทุกระดับของสังคมและเศรษฐกิจมีประมาณ 3 - 8 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียน (Lail and Schroeder,

1982) จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ระบุว่าในปีการศึกษา 2537 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดนี้ทั่วประเทศ 5,095,253 คน เพราะฉะนั้นจึงน่าจะมีนักเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งประมาณ 153,000-408,000 คน และยังมีนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนภายใต้สังกัดของหน่วยงานอื่นอีกมาก

ในปัจจุบันผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะเป็นความบกพร่องที่มองเห็นไม่ชัดเหมือนความพิการอื่น ๆ เช่น ตาบอด หูหนวก พิกัดแขนขา หรือปัญญาอ่อน นักเรียนประเภทนี้จึงพบความยุ่งยากลำบากหลายประการ ในโรงเรียนนักเรียนจะมีปัญหาในการฟัง ไม่ตั้งใจเรียนและไม่นั่งนิ่ง ๆ และนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง บางคนอาจจะมีปัญหาในเรื่องการเรียนรู้เฉพาะด้าน (Specific learning disability) อีกด้วย นอกจากนี้เด็กเหล่านี้จะไม่ค่อยได้มีโอกาสสนุกสนานกับการได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพราะนักเรียนจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้รับคำชมหรือการเสริมแรงทางบวกอื่น ๆ จากครูและผู้ปกครอง นักเรียนจึงรู้สึกคับข้องใจ โกรธ และมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ซึ่งช่วงวัยเรียนเป็นช่วงเวลาเวลาที่นักเรียนจะใส่ใจในการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หลาย ๆ ด้าน ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันจะทำลายการมองตนเองที่ดีของนักเรียน สิ่งเหล่านี้เองที่มาบั่นทอนความมุ่งมั่น และความตั้งใจ การทำสิ่งต่าง ๆ ของนักเรียนให้ลดลง อาการเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าทางการศึกษาทั้งของตัวนักเรียนเองและของเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ และนักเรียนมีแนวโน้มสูงมากที่จะต้องเรียนซ้ำชั้น หรือออกจากโรงเรียนโดยที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ผลการเรียนไม่ดี และยังมีผลกระทบไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย อาจพบว่าเพื่อนรังเกียจไม่ยอมรับและหลบเลี่ยงนักเรียนประเภทนี้ ซึ่งทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัวทางสังคมและทางจิตใจคู่กันไปด้วย นักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งจึงต้องการความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (Bain, 1991 ; Hansen and Cohen, 1984 ; Lambert and Sandoval, 1980 อ้างถึง Robertson, 1987 ; and Parker, 1992)

ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากเห็นพ้องต้องกันว่า จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือหลาย ๆ ทางพร้อม ๆ กันทั้งทางด้านการแพทย์ การศึกษาและพฤติกรรมทางด้านการแพทย์นักเรียนจะได้รับยา สำหรับรักษาเพื่อเพิ่มความสามารถของนักเรียนในการควบคุมความพลั้งพลาม สมาธิและการปฏิบัติตนให้เข้ากับสังคม แต่ยาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการรักษานักเรียนเหล่านี้ นักเรียนต้องการความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาอื่น ๆ อย่างมากด้วย ควรใช้เป็นเพียงการรักษาเสริมที่จะทำให้ นักเรียนตอบสนองการจัดการทางพฤติกรรมและการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น จึงมีการพยายามผสมผสานการใช้ยาเข้ากับโปรแกรมทางการศึกษา (Parker, 1992 ; Whalen and Henker, 1984 ; Dworkin, 1985 ; and Hallahan and Kauffman, 1978) ดังที่ กรีน (Greene, 1992) ได้กล่าวว่า "ความสะดักสะบายไม่ใช่ข้ออ้างในการที่จะไม่รวมเอาครูไว้ในกระบวนการรักษาโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งที่ได้รับความยากลำบากอย่างยิ่งในโรงเรียน" ซึ่งตรงกับที่ ฮาล์ลาแฮน และ คอฟฟ์แมน (Hallahan and Kauffman, 1978) กล่าวว่า "การใช้ยาไม่สามารถทดแทนการสอนที่ดีได้" จึงต้องมีความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ในการช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้ เป็นเรื่องยากลำบากมากสำหรับครูที่จะต้องสอนนักเรียนที่มีสมาธิสั้น ไม่ยอมอยู่นิ่ง ดังนั้นการเรียนการสอนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างครู พ่อแม่ และแพทย์ช่วยกัน ในการสนับสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียน

ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง เพราะในแต่ละวันนักเรียนอยู่ในโรงเรียนและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากโรงเรียนวันละหลายชั่วโมง จึงควรมีการให้ความช่วยเหลือที่โรงเรียนในรูปแบบที่จะช่วยยกระดับความเชื่อมั่น ความเชื่อถือนั่นเองของนักเรียน และให้นักเรียนเข้ากลุ่มเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ให้นักเรียนรู้สึกว่ามีเพื่อน ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว (Parker and Storm, 1991) ห้องเรียน นอกจากจะเป็นสถานที่ที่จะสามารถเห็นความผิดปกติทางด้านสมาธิและการเรียนรู้ที่ยากลำบากของนักเรียนเป็นอันดับแรกแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่แสดงให้เห็นการพัฒนาของปัญหานักเรียนเหล่านี้ด้วย นักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งส่วนใหญ่มีความต้องการทางการศึกษาและสังคมที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาแบบปกติ โดยที่ครูอาจารย์จะปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน หรือแนวการสอนของตนให้เข้ากับจุดเด่นและจุดอ่อนของนักเรียนเหล่านี้ได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้เจตคติ

ความคาดหวัง ความสามารถในการเข้าใจและความเชื่อของครูยังมีผลทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันในทางบวกหรือทางลบกับนักเรียนประเภทนี้อีกด้วย ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยเหลือ และจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง (Hansen and Cohen, 1984 ; Landau and MaAninch, 1996 ; Parker, 1992 ; and Greene, 1992)

ส่วนวิธีการดำเนินการในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งนั้น นักการศึกษาพิเศษหลายท่านได้เสนอการให้ความช่วยเหลือและการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนประเภทนี้ ผู้ที่ให้ความสำคัญและให้แนวคิดที่ชัดเจนในการจัดการศึกษา ได้แก่ เบน (Bain) และฮาล์ลแลนและคอฟฟ์แมน (Hallahan and Kauffman) ฯลฯ

เบน (Bain, 1991) มีความคิดว่าการให้ความช่วยเหลือและการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง จะต้องมีลักษณะดังนี้

1. การให้ยาและการรักษาทางการแพทย์
2. การปรับพฤติกรรมที่บ้านและโรงเรียน
3. การฝึกทักษะทางสังคม การพัฒนาความสามารถในการคิด การบำบัด และการประสานงานกับครู
4. การจัดโปรแกรมการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กประกอบด้วย
  - 4.1 การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเต็มที่
  - 4.2 การจัดการศึกษาให้เปล่าและเหมาะสมสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 4.3 การดำเนินการให้ความช่วยเหลือในระบบโรงเรียน
5. จัดบำบัดครอบครัว ได้แก่ การพัฒนาหรือเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การแก้ปัญหาภายในครอบครัว
6. การให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ได้แก่ วิธีการจัดโภชนาการ (Dietary Approaches) การบำบัดโดยการผสมผสานความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ การใช้พฤติกรรมบำบัดแบบรีแลกซ์เซชัน แอน ไบโอฟีดแบค (Relaxation and Biofeedback)

ฮาล์ลาแฮน และคอฟฟ์แมน (Hallahan and Kauffman, 1978) แนะนำว่าโปรแกรมสำหรับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ควรประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้คือ

1. การจัดโครงสร้างกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นระบบ (Structure)
2. การลดสิ่งกระตุ้นของสภาพแวดล้อม (Reduced Environmental Stimulation)
3. การเพิ่มความเข้มของสื่อการสอน (Enhancement of Intensity of Teaching Materials)

การให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งจากนักการศึกษาพิเศษที่ได้เสนอรูปแบบไว้ข้างต้นรวมทั้งจากการประมวลจากเอกสารอื่น ๆ อาจสรุปได้เป็นวิธีการหลัก ๆ ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนเหล่านี้ ดังนี้

1. การปรับโครงสร้างการสอนให้เป็นระบบที่แน่นอนชัดเจน
2. การลดสิ่งกระตุ้นของสภาพแวดล้อม
3. การเพิ่มสิ่งกระตุ้นของสื่อและบรรยากาศการเรียนการสอน
4. การปรับความคาดหวังและกิจกรรมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก
5. การให้ผลย้อนกลับและการเสริมแรงอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร

ครูที่ไม่มีความรู้และไม่เข้าใจธรรมชาติของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสมาธิและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งนั้นมีแนวโน้มที่จะประเมินจากพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจฟัง ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ ไม่มีสมาธิกับสิ่งใด ไม่สามารถทำอะไรโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยตรวจตราได้ และครูต้องคอยจ้ำจี้จ้ำไช เป็นต้น และสรุปว่านักเรียนเหล่านี้ไม่มีความสามารถและไม่เอาใจใส่ ไม่ตั้งใจเรียน (Barkley, 1990 อ้างถึงใน Landau and McAninch, 1993) ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องอย่างยิ่งถ้าครูที่สอนนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งนั้น รู้ว่านักเรียนเหล่านี้เป็นอย่างไรและได้รับการฝึกอบรมโดยตรงในเรื่องการสอนนักเรียนที่มีปัญหาประเภทนี้ที่อยู่ในห้องเรียน

การฝึกอบรมครูประจำการ (In-service teacher training) เป็นวิธีการอบรมที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งในการอบรมครูประถมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง การอบรมครูประจำการนี้มีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคคล และเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (น้อย ศิริโชค, 2524) มอฟฟิท (Moffit, 1963) กล่าวว่า การอบรมครูมีผลช่วยให้ครูมีคุณภาพดีขึ้น และช่วยให้นักเรียนได้รับผลดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ เดล (Dale, 1964 อ้างถึงใน อภรณ์ ปรีดาสุวรรณ, 2527) ได้กล่าวว่า การอบรมครูประจำการเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้ทบทวนความรู้ ได้รับความรู้ใหม่ ๆ และวิธีการสอนใหม่ ๆ หลักสูตรที่จัดอาจเป็นอย่างมีแบบแผน (Formal) หรืออย่างไม่มีแบบแผน (Informal) ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าในการทำงาน

อนึ่งการเรียนรู้ของบุคคลแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนรู้โดยการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ตามความสะดวกด้านเวลา และตามความสามารถของแต่ละบุคคล จึงสามารถแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ เพราะการเรียนรู้โดยการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการปฏิบัติตามกิจกรรมโดยอาศัยคำแนะนำของชุดฝึกนั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้รู้ผลย้อนกลับทันที มีการเสริมแรงทางบวกจากความสำเร็จในการเรียนของตนเอง และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช, 2523) ดังที่ เชียร์ศรี วิวิธสิริ (2527) กล่าวว่า การเรียนรู้จะได้ผลดีเมื่อกิจกรรมทำท่าย และมีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด ดังนั้นชุดฝึกอบรมด้วยตนเองจึงเป็นสื่อที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ผู้วิจัยคาดว่าโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการ จะช่วยให้ครูประถมศึกษาที่สอนนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเหล่านี้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียน และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อสอนนักเรียนประถมศึกษาที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. โปรแกรมฝึกอบรมครูประจำการที่จัดเพื่อพัฒนาความสามารถของครูประถมศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนการอบรม 4 ส่วน คือ 1) การอบรมปฐมนิเทศ 2) การศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง 3) การเยี่ยมชั้นเรียน และ 4) การประเมินผล
2. ประชากรในการวิจัยเป็นครูประจำชั้นของนักเรียนที่สมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2537 ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองใช้โปรแกรม รวมทั้งสิ้นเป็นเวลา 9 สัปดาห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการทดลองใช้โปรแกรม การที่ครูได้รับการเยี่ยมชั้นเรียนในเวลาที่แตกต่างกันภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ ไม่มีผลต่อความแตกต่างในความสามารถในการสอนนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมฝึกอบรมครูประจำการ หมายถึง แผนที่กำหนดหลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมต่าง ๆ ให้แก่ครูประจำการที่สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 เพื่อให้มีความรู้และความสามารถในการสอนนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง โดยเน้นให้ครูเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วลงมือปฏิบัติในสถานการณ์การทำงานจริงภายใต้การเยี่ยมชั้นเรียนของผู้วิจัย

ประกอบด้วยขั้นตอนการอบรม 4 ส่วนคือ 1) การปฐมนิเทศ 2) การศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง 3) การเยี่ยมชั้นเรียน และ 4) การประเมินผล

การปฐมนิเทศ หมายถึง การจัดประชุมเพื่อแนะนำกระบวนการอบรมและสร้างความตระหนักถึงการที่ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง โดยใช้กิจกรรมการบรรยายถึงความสำคัญที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง การแนะนำชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง และชมวีดีโอเทปการสอนซ่อมเสริมรายบุคคลแก่นักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง

การศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง หมายถึง การที่ผู้วิจัยส่งชุดฝึกอบรมด้วยตนเองให้แก่ครูผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 7 เล่ม โดยส่งสัปดาห์ละ 1 เล่ม เป็นเวลา 7 สัปดาห์ เพื่อให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง

ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับธรรมชาติของนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง และการสอนนักเรียนประถมศึกษาเหล่านั้น มีจำนวน 7 เล่ม เพื่อให้ครูได้ศึกษาดูด้วยตนเอง โดยโครงสร้างภายในชุดฝึกอบรมประกอบด้วย คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง วัตถุประสงค์แบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม เฉลยคำตอบ แนวคิด เนื้อหา กิจกรรมฝึกปฏิบัติ สรุป แบบทดสอบหลังการศึกษาชุดฝึกอบรม เฉลยคำตอบ และบรรณานุกรม เนื้อหาประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้ง 7 เล่ม ประกอบด้วย เล่มที่ 1 ADHD คืออะไร : ความหมาย ลักษณะ เกณฑ์พิจารณา สาเหตุ และการวินิจฉัยเด็ก ADHD ของแพทย์ เล่มที่ 2 หลักการสอนเด็ก ADHD I : การปรับโครงสร้าง การลดสิ่งรบกวนและการเพิ่มสิ่งกระตุ้นของสื่อและบรรยากาศ เล่มที่ 3 หลักการสอนเด็ก ADHD II : การปรับความคาดหวังและกิจกรรมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก เล่มที่ 4 หลักการสอนเด็ก ADHD III : การให้ข้อมูลป้อนกลับและการเสริมแรงอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร เล่มที่ 5 เทคนิคการ

สอนซ่อมเสริมเด็ก ADHD เล่มที่ 6 การประสานงานระหว่างครูกับนักวิชาชีพ และเล่มที่ 7 การประสานงานระหว่างครูกับผู้ปกครอง

การ เยี่ยมชั้นเรียน หมายถึง การที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตและประเมินพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับตลอดจนการให้คำแนะนำเพิ่มเติม ในระหว่างระยะเวลาช่วงที่ครูทยอยศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองทั้ง 7 เล่ม

การประเมินผล หมายถึง การให้ครูทำแบบประเมินผลการฝึกอบรม และแบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม ทั้งนี้ถ้าครูทำคะแนนแบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรมถึงเกณฑ์ร้อยละ 60 ครูจะผ่านการฝึกอบรม ถ้าครูทำแบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรมไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 60 ครูจะได้รับการเยี่ยมการปฏิบัติงานในชั้นเรียนของครูเพิ่มเติมจนกว่าครูจะทำคะแนนแบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรมถึงเกณฑ์ร้อยละ 60

ครูประถมศึกษา หมายถึง ครูประจำชั้นของนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2537 ในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง หมายถึง นักเรียนที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2537 ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง จากแผนกจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หรือโรงพยาบาลเด็ก 3) ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ในการเข้าถึงข้อมูลและติดต่อกับครูของนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการทดลองใช้โปรแกรมได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูที่ผ่านการอบรมจากโปรแกรมนี้将有ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง
2. ครูที่ผ่านการอบรมจากโปรแกรมนี้จะมีแนวทางการวินิจฉัยและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งอย่างเหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก
3. เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งให้กว้างขวางออกไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย